

VADÁSZKUTYAFAJTÁK
VADÁSZATI ALKALMASSÁGI VIZSGÁJÁNAK
KÖVETELMÉNYEI

BUDAPEST

2007

A szabályzatot szerkesztette:

Eppel János
Dr. Sándor Gyula

Az egyes fejezeteket írta és összeállította:

Béhm István
Dr. Buzgó József
Eppel János
Fehér Péter
Hegedűs Elek
Dr. Herger László
Nyúl András
Ifj. Plaveczi János
Pomázi Ágoston
Rácz István
Dr. Sándor Gyula
Stemler József

Lektorálta:

Gellér Tibor

TARTALOM

I. A Vadászati Alkalmassági Vizsga (VAV) általános rendelkezései	4.
II. A bírói testület működési és etikai szabályzata	6.
III. Vizslák, retrieverek, fűrjész- és kajtatóebek vadászati alkalmassági vizsgája	9.
IV. Vaddisznós kutyák vadászati alkalmassági vizsgája	13.
V. Utánkeresés vadászati alkalmassági vizsga	17.
VI. Vadászati alkalmassági vizsga kotorékebek részére	22.
VI/1. Föld alatti vadászati alkalmassági vizsga természetes kotorékban	23.
VI/2. Föld alatti vadászati alkalmassági vizsga műkotorékban	25.
VII. Különleges vadászati módoknál használt vadászkutyák alkalmassági vizsgája	28.
VII/1. Ragadozó madár alatt dolgozó vadászkutyák alkalmassági vizsgája	28.
VIII. Mellékletek	32.
Vizsgaösszesítő	33.
VAV-igazolvány	34.

I. A Vadászati Alkalmassági Vizsga (VAV) általános rendelkezései

A Vadászati Alkalmassági Vizsga (továbbiakban VAV) szabályzata a Magyarországon a vadászati gyakorlatban használt vadászkutyafajták számára tartalmazza a vadászati alkalmassági vizsga követelményeit. Az OMVK megyei területi szervezetei kötelesek gondoskodni arról, hogy a vizsgaszabályzatban felsorolt vizsgatípusokat évente í az igényeknek megfelelő vizsgaszámban í rendezzék meg. A vizsgák felelősei vagy az általuk megbízott rendező szervek kötelesek gondoskodni a vizsga kellő időben í legalább 60 nappal a vizsga előtt í történő kihirdetéséről (kivétel ez alól a természetes körülmények között zajló vizsga, amelynek nyilvánosságát azonban szintén biztosítani kell). A kihirdetésnek tartalmaznia kell a rendező szerv nevét, a vizsga típusát, helyét, időpontját, a jelentkezési határidőt, valamint a nevezési díj összegét. A rendező szerv(ek) a vizsga megrendezését ugyanekkor köteles(ek) írásban bejelenteni az OMVK Kynológiai Szakbizottságának.

Vizsgát rendezhetnek

- az OMVK megyei területi szervezetei a saját illetékességi területükön belül, valamint;
- azok a tenyésztőszervezetek, amelyek az OMVK Kynológiai Szakbizottságával erről szerződést kötöttek, mely szerződésben deklarált módon elfogadják a VAV vizsgafeltételeit. A tenyésztőszervezetek akkor rendezhetnek VAV-ot, ha azt előzetesen egyeztetik az illetékes területi vadászkamarával, és onnan kérnek fel az igazolványok kiadására jogosult személyt, aki ezt a feladatát a vizsga helyszínén ellátja.

A rendező szerv köteles vezető bírót kinevezni. Vezető bíró csak tapasztalt, szervezésben és irányításban gyakorlott bíró lehet. A vezető bíró felelős a vizsga szabályszerű levezetéséért. A rendező szerv kötelessége a rendezvényt a szabályzat szerint előkészíteni. A bírókat az OMVK területi szervezeteinek kynológusai kérik fel írásban. A bírókat ezzel egy időben be kell jelenteni az OMVK Kynológiai Szakbizottságának, és ott nyilvántartásba kell venni őket.

A vizsgán a bíró nem bírálhat olyan vadászkutyát, amelyet ő képezett ki. Vizsgán közreműködő bíró vadászkutyát nem vezethet fel. Nem lehet bíró az, akinek saját vadászkutyája részt vesz a vizsgán.

A sikeres vizsgát tett kutyák minden esetben egyedi jelöléssel (tetoválás, chip) kell legyenek ellátva í ha ez nincs, akkor a helyszínen történik a jelölés (tetoválás). A származási lap nélküli kutyák esetében a rendező szerv gondoskodik a regisztrációról és a tetoválásról. A vadászkutyák jobb fülébe kell tetoválni a megye számát és az 1-től kezdődő, folyamatos nyilvántartási sorszámot. A tetoválás nélküli kutyák VAV-igazolványa érvénytelen.

A vizsgán a szabályzatban meghatározott korú, egészséges, veszettség elleni oltással rendelkező vadászkutyát lehet felvezetni. Tüzelő szuka a vizsga előtt a vezető bírónak bejelentendő. A többi vadászkutyától elkülönítve lehet csak levizsgáztatni.

Vadászati alkalmassági vizsgán egy vezető legfeljebb két kutyát vezethet fel. Vadászkutyák vizsgáin kéttagú bírói csoportokat kell alakítani. A vizsgára felvezetett vadászkutya munkájának elbírálása kizárólag a csoport bíróinak jogkörébe tartozik. A bírói csoport vezetője köteles azonnal a feladat elvégzése után a vezetővel és a nézőkkel hangosan közölni a bírói csoport értékelését, az osztályzatot, valamint annak indoklását.

Az adott osztályzatot azonnal rá kell vezetni a bírálati lapra; a bejegyzett osztályzatot utólag megváltoztatni nem lehet. Az egységes bírálat érdekében, a vezető bíró köteles a bírókkal megbeszélni a beosztást, és felhívni a figyelmet a szabályzatban leírtakra.

A vizsga ideje alatt a vezetőknek pórázon kell tartania a vadászkutyáját, amit csak a bírósítására szabad leoldani róla. A vezetőknek is ahol a szabályzat előírja a lövést is a vizsgáztatáshoz sörétes lőfegyvert és elegendő lőszer kell hozni. Amennyiben a vezető nem rendelkezik vadászati lőfegyvertartási engedéllyel, akkor a rendezők kötelesek biztosítani a feltételeket. A bírós a vizsga ideje alatt nem használhat fegyvert. A vezető kötelessége a csoport közelében tartózkodni, hogy bármikor szólítható legyen.

A vizsgán a feladat teljesítésének minősítésére az alábbi osztályzatokat lehet adni:

- 4 = nagyon jó
- 3 = jó
- 2 = megfelelő
- 1 = kielégítő
- 0 = nem felelt meg

Vizsgákon feles osztályzatot adni nem lehet. Ha a feladatok bármelyikét 0 osztályzatra értékeli a bírós, az eb **NEM FELELT MEG** minősítést kap. Ez nem egyenlős a kizárással. Vezetője kívánságára a vizsgát külön folytathatja, gyakorlási céllal, a vezető bírós engedélyével.

A bírálati lap két példányban készül. Az egyik példányt a vadászkutya vezetője kapja. A másodpéldány az illetékes megyei területi kamaránál marad. A bírálati lap alapján kell elkészíteni a VAV-igazolványt. A hitelesség érdekében azon rajta kell lennie a bírós aláírásának és névbélyegzőjének. A bírálati lap okmány, melybe csak a bírósoknak van joga bejegyzéseket tenni. A későbbiekben részletezett vizsgák bírálati lapjai a szabályzat végén találhatóak, a vizsgákon csak ezek használhatóak, minden egyéb érvénytelen.

A vezető bírós köteles a vizsga befejezése után az eredményösszesítőt a rendezőknek átadni, aki legkésőbb 8 nappal a vizsga után köteles azt eljuttatni az illetékes megyei területi kamarához. A megyei területi kamara a vizsgát követő 30 napon belül az összesítőt az OMVK Kynológiai Szakbizottságának köteles elküldeni.

A vadászati alkalmassági vizsgával kapcsolatban óvási lehetőség nincs, de az érintett panasszal vagy észrevétellel élhet az OMVK megyei területi szervezeténél és az OMVK Kynológiai Szakbizottságánál.

A VAV nevezési díjaira az OMVK Kynológiai Szakbizottsága minden évben ajánlást tesz közzé, melyről a megyei területi szervezetek vagy a VAV rendezésére jogosult testvérszervezetek saját hatáskörükben eltérhetnek.

II. A bírói testület működési és etikai szabályzata

Az OMVK teljesítménybírói testülete az OMVK Kynológiai Szakbizottságának irányításával működik. A bírói testület feladata a Vadászkutya Alkalmassági Vizsga (továbbiakban VAV) résztvevői teljesítményének, illetve vadászatra való alkalmasságának elbírálása.

A bírói testület tagjai

A teljesítménybírói testület tagja csak olyan személy lehet, aki:

- legalább 5 éves vadászati, vadgazdálkodási gyakorlattal rendelkezik;
- érvényes vadászjeggyel rendelkezik;
- legalább két kutyát betanított és eredményesen levizsgáztatott;
- legalább négy alkalommal segédbíróként eredményesen közreműködött;
- az OMVK által szervezett teljesítménybírói vizsgát eredményesen teljesítette, vagy a MEOE vadászkutya-kotorékmunka teljesítménybírója, és a felsorolt pontok mindegyikének megfelel;
- részt vesz az OMVK Kynológiai Szakbizottságának továbbképzésein.

A bírói testület tagjait név szerint az OMVK Kynológiai Szakbizottsága fogadja el.

Bírói felkérés

- VAV-rendezvényekre az OMVK területi szervezeteinek kynológusai kérik fel a bírót a teljesítménybírói testület tagjai közül;
- a bírói felkérést minimum 30 nappal a rendezvény előtt meg kell küldeni;
- a megyei kynológus 15 nappal a rendezvény napja előtt, tudomásulvétel céljából megküldi az OMVK Kynológiai Szakbizottságának a felkérést elfogadó bírók jegyzékét;
- akadályoztatása esetén a bíró legkésőbb 20 nappal a rendezvény előtt köteles a bírálaton való részvételt írásban lemondani a megyei kynológusnál, aki gondoskodik a bíró pótlásáról;
- **vis maior** esetén a rendező eltekint a bejelentési kötelezettségtől;
- amennyiben VAV rendezésére jogosult tenyésztőszervezet kíván vadászati alkalmassági vizsgát rendezni, köteles azt az illetékes kynológussal egyeztetni, s biztosítani annak részvételét a vizsgán;
- a tenyésztőszervezet köteles a megyei kynológussal egyeztetni a felkért bírók jegyzékét;
- a VAV bírálati lapjait, a bírálati összesítőt az érintett kynológusnak meg kell küldeni, amelynek alapján kiállítja a vadászkutya-igazolványt, és megküldi azt a vizsgázott kutya tulajdonosának.

A vezető bírónak ellenőriznie kell, hogy a VAV-ot eredményesen záró, származási lappal nem rendelkező kutyák azonosítása megtörténjék.

Bírók továbbképzése

Az OMVK Kynológiai Szakbizottsága a bírói jegyzékben szereplő bíróknak előre egyeztetett időpontban továbbképzést tart, amelyen a részvétel kötelező. A továbbképzést minden év első negyedévében kell megtartani; annak időpontjáról, helyszínéről minden érintett értesítést kap. A bírók a továbbképzésen való részvételről igazolást kapnak. A továbbképzésről igazolatlanul távolmaradó bírók az adott évben (vadászati év) nem bírálhatnak. A szakbizottság az évente aktuális bírói jegyzéket minden év május 1-éig megküldi a területi kynológusoknak.

Bírók képzése

Az OMVK szükség szerint bírói tanfolyamot szervez, amelynek anyagából a résztvevők vizsgát tesznek. A bírói vizsga elméleti és gyakorlati részből áll. Az elméleti rész írásbeli tesztből és szóbeli vizsgából áll. A sikeres vizsgát tett bírók fényképes igazolványt kapnak, amit a bírálatkor láthatóan ki kell tűzni.

A bírói tanfolyam anyagának tartalmaznia kell az alábbi témaköröket:

- vadászat, vadgazdálkodás;
- vadászati kynológia;
- általános állattenyésztési alapismeretek;
- anatómia;
- bírálat és küllemtan;
- bírói metodika, bírói etika;
- szabályzatismeret;
- vadászkutyafajta-ismeret.

A bírók elismertsége

- az OMVK bírói elismerésben saját rendezvényeiken bírálnak.

Bírói etika

- a vizsgákon a bírói működés egységes szemléletének alkalmazásáért a vezetőbíró felel;
- a teljesítménybíró megjelenése és viselkedése a vizsgákon legyen vadászias;
- bemutatásukkor a bírók előre lépve, kalapjuk levételével üdvözljék a megjelenteket;
- a bírók a résztvevőkkel ismertessék elvárásaikat, a végrehajtandó feladatokat és a követelményeket;
- a bírálat alapja a vizsgán mutatott teljesítmény;
- a bíró a bírálatok során legyen mindig tárgyilagos és következetes;
- az egyes kutyák munkájának értékelését hangosan, mindenki számára hallhatóan és érthetően, de ne túl hosszan végezze;
- mindig a látottak alapján alakítsa ki véleményét; ha ismeri a kutyát, vonatkoztasson el az általánosan mutatott teljesítményről;
- a bíró sohasem lehet a különböző érdekek eszköze;
- minden körülmények között tartson ki az igazság mellett;
- a vizsgáló sohasem érezheti a bíró személyes érzelmeit;
- a bíró sem cinikus, sem megalázó nem lehet;

- kívánságait, elvárásait és utasításait a bíró úgy közölje, hogy az ne hasson bántólag;
- a bíró szakértelméhez soha ne férjen kétség;
- a bíró ismerje mindazoknak a fajtáknak a jellemzőit, amelyekkel a vizsgákon találkozhat, vagyis legyen tisztában a vadászkutyafajtákra jellemző viselkedési formákkal;
- fontos, hogy a vadászkutya viselkedéséről tudjon ítélni, ismerje a kutya kommunikációs rendszerét;
- az adott szituációkat mindenkor tudja kezelni, és a résztvevőknek kielégítően magyarázza meg őket;
- behatóan ismerje a szabályzatot, és azt a gyakorlatban is megfelelően tudja alkalmazni;
- érezze, mit hogyan értékeljen;
- ismerje az idomítás fázisait és a kutyák megfelelő reakcióit.

Kutyavezetői etika:

- a kutyavezető a vizsgának megfelelő felszereléssel (nyakörv, póráz stb.) és öltözetben, fegyelmezetten vegyen részt a munkában;
- a vizsgáztatók utasításának megfelelően vezesse és irányítsa kutyáját;
- munkán kívül köteles pórázon tartani a kutyáját;
- viselkedésével ne zavarja a többi vizsgázót;
- kutyája azonosítását a helyszínen vállalni kell (pl. tetoválás).

III. Vizslák, retrieverek, fürjész- és kajtatóebek vadászati alkalmassági vizsgálja

Általános rendelkezések

A vizsgát egy nap alatt kell teljesíteni. Minden elhozási feladatot külön kell értékelni, bármelyik megtagadása kizárást von maga után.

Ki kell zárni a vizsgán azt a kutyát, amelyik:

- annyira fegyelmetlen, hogy azzal a vadászatot zavarja;
- lövésfélre, ideggyenge, agresszív;
- vadat, amely nem hívható vissza, és ezzel zavarja a vadászatot;
- nem hozza el a leírt vadat;
- a vadat kikezdi, elásza.

A kutya sikeresen teljesíti a vizsgát, ha a megszerezhető összes pontszámnak legalább 50%-át eléri. A VAV feladatainak teljesítése jó alapot ad arra, hogy a vadászat rendjének megfeleljen, ezért a vizsgán szigorúan kell bírálni a fegyelmet és a kutya lövés utáni munkáját.

Vizsgakövetelmények, bírálati szempontok

1. Viselkedés állásban (értékszám: 3)

A kutyának a állásban álló vadász mellett vagy a vadász el kell feküdni, ülni vagy állni. A hajtás zajára és a lövésekre nyugodtan kell maradnia; csak parancsra mehet el. A vizsgán a vizsgálók egymástól 15-20 m-re állnak, kutyájuk mellett. A hajtást a gyakorlati vadászathoz kell közelíteni. Minden kutya el kell egy lövést kell leadni. Azt a kutyát, amelyik ideggyenge, lövésfélre, s ezzel a vadászatot zavarja, a **vizsgából ki kell zárni**.

Szabályos végrehajtás: ha a kutya láb mellett (póráz nélkül) hasal, ül vagy áll, sem lövésre, sem vadkelésre nem hagyja el a helyét, csak parancsra.

2. Láb mellett követés vonalhajtásban (értékszám: 3)

Vadászat közben gyakran a kutyának nem kell keresnie: ilyenkor vezetője lába mellett haladhat, annak sebességét és mozgását követve, s onnan csak parancsra mehet el. Vizsgán a rendező vonalba állítja a vizsgálókat, és vonalhajtásban indítja el őket. A kutya láb mellett menjen; néhány métert mehet előre, vagy hátra is maradhat. Hajtás közben a vizsgáló vagy a kísérő vadász lövést ad le. A bíró utasítására a kutyát előre, irányba kell küldeni, majd visszahívni.

Szabályos végrehajtás: ha a kutya láb mellett, a vezetője sebességének megfelelően halad; lövésre onnan ne távolodjék el, parancsra menjen előre, és visszahívható legyen.

3. Behívás, visszahívás, megállíthatóság (értékszám: 6)

Keresés közben a kutya a megszokott jelre (sípra, hangra) azonnal reagáljon, és jöjjön vissza vezetőjéhez. Azt a kutyát, amelynek fegyelmetlensége olyan mérvű, hogy azzal a vadászatot zavarja, a **vizsgából ki kell zárni**.

Szabályos végrehajtás: ha a kutya a síp- vagy füttyjelre azonnal reagál, és visszajön vezetőjéhez, vagy megállva várja a további parancsot.

4. Viselkedés lövésre (értékszám: 3)

Minden olyan feladatnál, ahol elhangzik, de főleg keresés közben kell elbírálni és minősíteni a kutya lövésre történő viselkedését. Ha keresés közben a kutya olyan félelmet mutat a lövésre, hogy a lövés után a munkát nem folytatja, vagy elmenekül, vagy nem akar visszamenni a vezetőjéhez, a **vizsgából ki kell zárni**.

Szabályos végrehajtás: lövésre a kutya hasaljon, üljön, álljon meg, és további parancsig maradjon helyben, vagy folytassa a keresést.

5. Viselkedés vadkeléskor (értékszám: 3)

A vadászatot leginkább az a kutya zavarja, amelyik minden felkelő vad után elrohan. Vadkeléskor a kutyának nem szabad a vad után beugrani, hanem a vezető parancsára meg kell állnia, helyben maradnia a további parancsig, vagy folytatnia kell a keresést; ha mégis beugrik, visszahívható kell, hogy legyen. Azt a kutyát, amelyik vadat űz, nem hívható vissza, s ezzel a vadászatot zavarja, a **vizsgából ki kell zárni**.

Szabályos végrehajtás: ha vadkelésre a kutya hasal, de legalább helyben marad, és nem üldözi a kelő vadat.

6. Keresés vadászaton (értékszám: 5)

Vizsgán az adott terepnek megfelelően kerestessünk a kutyával. Lehetőleg 30-40 cm magas növényzettel borított terepen bíráljunk (legelő, lucernás stb.). A feladatnál azt kell értékelni és bírálni, hogy a terephez és a változásokhoz is árok, bokrok stb. is hogyan alkalmazkodik a kutya keresése azért, hogy vezetője lövéshez jusson.

Szabályos végrehajtás: ha a kutya keresésére az önálló munka és a találni akarás a jellemző, s mozgásában nyomon követhető a terephez való alkalmazkodás és vezetőjének lövéshez juttatása.

7. Együttműködés a vezetővel, irányíthatóság (értékszám: 4)

Bírálandó, hogy a kutya a vizsga során mennyire figyel a vezetőjére, együtt vadászik-e vele, vagy csak ösztöneit követi. A vizsga alatt ugyancsak bírálni kell a kutya irányíthatóságát is. Azt a kutyát, amelyik nem hozza el a lelő vadat, a **vizsgából ki kell zárni**.

Szabályos végrehajtás: ha a kutyának a vezetőjével való kapcsolattartása érzékelhető. A keresési és elhozási feladatok során irányítható, a vezető által adott parancsszavakra, kar- és sípjelekre adott válaszreakciója megfelelő és egyértelmű.

8. A vad jelzése, utánhúzás (fajtára jellemző módon) (értékszám: 4)

Ezt a feladatot is keresés közben kell bírálni. Ha a kutya keresés közben megérzi a vad szagát, azt viselkedésével, mozgásával jelezze. Lassan húzzon a meglapuló vadra, és azt szilárdan állva jelezze. Hiba, ha jó széllel jelzés nélkül előlerohan a vadba, és azt felveri, vagy ha a kutya áll, és közben a vad elgyalogol.

Szabályos végrehajtás: ha a kutya jelzi a vadat, és azt a vezetője (esetleg külön parancsra, lőtávolságon belül a kutya) mozdítja ki. A kutya elől gyalogló vadat utánhúzással követi, és azt fajtájának megfelelően jelzi.

9. Sebzett vad megkeresése csapán (értékszám: 6)

A fácánt kb. 150 méterre kell elhúzni úgy, hogy közben egy tompaszögű törést készítünk. A csapa indulási helyét néhány kitépett hasi tollal jelezzük; a végén ott hagyjuk az elhúzott fácánt, azt elrejteni nem szabad. Nyílt terepen a csapa készítője jó széllel, nagy ívben térjen vissza; fedett terepen hagyja a fácánt a csapa végén, majd továbbmegy és elrejtízi úgy, hogy lássa, amikor a kutya a vadhoz ér. A vonszalékot hát- vagy oldalszállal húzzuk! A kutya a csapa húzását nem láthatja! Ezután a bíró megmutatja a csapa kiindulási helyét; a vezető a kutyáját 10-15 méteren keresztül követheti pórázon, majd ott szabadon engedi. A csapát a kutyának önállóan kell kidolgoznia, a megtalált vadat tépés, rágás nélkül fel kell vennie, és a vezetőjéhez kell vinnie. Azt a kutyát, amelyik a vadat kikezdi, elássa, ezzel a vadászat eredményességét rontja, a **vizsgából ki kell zárni**.

Szabályos végrehajtás:

- ha a csapáról letér, de arra önállóan visszatér, nem tekinthető hibának;
- ha a csapáról letér, és nem tér vissza hozzá, még kétszer indítható;
- ha a kutya nem jut el a vadig, vagy a vadat nem veszi fel, és nem hozza a vezetőjéhez, akkor a feladatot nem teljesítette.

10. Lőtt vad megkeresése légszimattal (értékszám: 5)

Fedett, de átlátható terepen kihelyezünk egy darab lőtt nyulat, és azt a kutyával széllel szemben megkerestetjük és elhozzátjuk. A vezető irányíthatja kutyáját, de minél kevesebb parancssal. Azt a kutyát, amelyik a vadat kikezdi, elássa, ezzel a vadászat eredményességét rontja, a **vizsgából ki kell zárni**.

Keresési idő: 5 perc.

Szabályos végrehajtás: bírálandó a kutya igyekezete a vad megtalálására, orrhasználata és a vad elhozása. Ha a vadat nem hozza el, a feladatot nem teljesítette.

11. Lőtt vízivad elhozása mély vízből (értékszám: 4)

Olyan, lehetőleg vízínövényzettel ritkán borított vízfelületen vizsgáztassunk, ahol a kutyának úszva kell a bedobott kacsát kihozni és vezetőjéhez vinni. A kutya ne lássa a kacsát bedobását, lehetőleg légszimattal keresse meg és hozza ki. A vezető irányíthatja kutyáját. Ha a kutya partra érve fogást igazít, nem hiba, de ha gyömöszöli, megrágja, játszik a vaddal, az hibának számít.

Keresési idő: 5 perc

Szabályos végrehajtás: ha a parancsra keresni indul, felveszi a kacsát, és vezetőjéhez érve átadja.

IV. Vaddisznós kutyák vadászati alkalmassági vizsgálója

Általános rendelkezések

A vizsgán részt vehetnek: tacskók, terrierek, kopók, valamint ezek keverékei. A vizsgát egy nap alatt kell teljesíteni.

Ki kell zárni a vizsgán azt a kutyát, amelyik:

- annyira fegyelmezetlen, hogy azzal a vadászatot zavarja;
- ideggyenge, lövésfélre, nem elröküldhet, érdeklődést nem mutat;
- hangot nem ad, némán dolgozik;
- a vadat kikezdi.

A kutya sikeresen teljesíti a vizsgát, ha a megszerezhető összes pontszámnak legalább 50%-át eléri. A VAV feladatainak teljesítése jó alapot ad arra, hogy a vadászat rendjének megfeleljen, ezért a vizsgán szigorúan kell bírálni a fegyelmet és a vadászat eredményességének elősegítését.

Vizsgaterület

A,

A vizsgát 11 1,5 ha kiterjedésű, 1,5 m magas drótkerítéssel bekerített, aljnövényzettel dúsan borított erdőterületen kell rendezni. A terület felszíne lehetőleg szabdalt domborzati viszonyokkal rendelkezzen. A befogó megkönnyíti a kutya levételét a disznóról. A kutyák és a disznók részére a helyszínen vizet kell biztosítani; a vizsgákon kötelező az állandó állatorvosi ügyeletre gondoskodni.

B,

Tényleges vaddisznóhajtáson is tehető alkalmassági vizsga.

A vaddisznó

A,

A vizsgáló kutyák részére a vizsgaterületen egy vagy kettő élő vaddisznót kell biztosítani. A vaddisznók élő súlya 40-80 kg legyen. A tartalék vadat a pályán kívül, szállítóládában kell tárolni úgy, hogy a vizsgáló kutya annak szagát ne érezhesse, hangját ne halhassa.

B,

Minden, a vadászatban elforduló vaddisznó.

A vizsga leírása

A,

A vizsga kezdete előtt legalább 5 perccel a vaddisznót vagy vaddisznókat ki kell helyezni a pályára. A bírálóbizottság a kutyák munkáját egyenként bírálja, így a pályán egyszerre csak egy kutya dolgozhat. Indulásra a vezető bíró ad engedélyt. A vizsgáló startszámát az ügyeletes közli a bírókkal, majd a vizsgáló a kutyát a nyakörve levétele után szabadon engedi és keresni küldi. A kutya biztatása nem tiltott, de nem is kívánatos.

Vizsgaidő 10 perc

B,

A vizsga a vadászat rendje és a vadászatvezető utasításai szerint történhet. A vaddisznós kutyák ilyen formában megrendezett vadászati alkalmassági vizsgálója tényleges vaddisznó-

hajtóvadászaton történik. A vizsgázó kutyákat a bírák a munka közben, természetes körülmények között bírálják. A kutya vezetője hajtóként a hajtóvonalban halad a bíróval, szomszéd hajtóként egy, a terület és a vadászat rendjét ismerő hivatásos vadász kíséretében. A kutya vezetője és a bíró nem zavarhatja a vadászatot, mindketten kötelesek betartani annak írott és íratlan szabályait. A vezető a bíró utasításait követi. A vezető az első hajtás előtt és a hajtások közti szünetekben vezetőként tartja kutyáját: munkára csak a hajtás indítását követően engedheti. A vaddisznós kutyának intenzív, fegyelmezett munkával kell segítenie a vadászat eredményességét.

Vizsgaidő az összes feladat elbírálásához szükséges minimális időtartam.

Vizsgakövetelmények, bírálati szempontok

1. Keresési mód (értékszám: 6)

A kutya lendületesen, céltudatosan szakadjon el a vezetőjétől, és a területet szisztematikusan keresse át, kajtassa mindaddig, amíg a vaddisznót (vaddisznókat) meg nem találja. Előfordul, hogy a kutya csak jóval az indulás után találkozik a vaddal, ez önmagában még nem hiba, ha közben nem tér vissza a vezetőjéhez, vagy nem áll le újabb biztatásig. A vezetőhöz való visszatérések pontlevonást eredményeznek. A keresés üteme legyen gyors, akadályt nem ismerő, célratörő. Azt a kutyát, amelyik 5 percig nem indul el keresni, amely, bár esélye van, de nem talál rá a vaddisznóra, vagy amelyik annyira fegyelmezetlen, hogy azzal a tényleges vadászatot zavarná, a **vizsgából ki kell zárni**.

2. Orrhasználat (értékszám: 3)

A keresés folyamán alkalom nyílik az orr (szimat) jóságának elbírálására. A területen bizonyára sok frissebbnél frissebb disznónyom van, de a kutyának ezek közül a legmelegebbet kell követnie. Ha szelet kap a disznótól, azt azonnal észrevehetően jelezze. Ha a vad elszalad a kutyától, azt a friss nyomon a kutyának azonnal tudnia kell üldözni. A meleg vackot meg kell különböztetnie az élő disznótól. Amelyik kutya a meleg vackot tartósan csaholja, a **vizsgából ki kell zárni**.

3. Fogósság, kitartás (értékszám: 8)

A kutya a vaddisznóval szemben félelmet nem tanúsíthat: megtalálása után azt csipkedve, forgatva igyekezzon egy helyben tartani úgy, hogy a vadász majd a tényleges vadászat esetén lövéshez jusson. Ha a vaddisznó a szíjban megáll, azt a kutya állandóan támadja. 4-es osztályzatot a vizsga ideje alatt folyamatosan aktív, támadásban lévő kutya kaphat. Azt a kutyát, amelyik ideggyenge, nem elűzhető, érdeklődést nem mutat, a **vizsgából ki kell zárni**.

4. Hangadás (értékszám: 8)

A kutya a megtalált vaddisznót kellő rámenősség mellett állandó csaholással, ugatással jelezze. 4-es osztályzatot az a kutya kaphat, amelyik a vizsga végéig kitartó hangadással dolgozik. Azt a kutyát, amelyik hangot nem ad, némán dolgozik, a **vizsgából ki kell zárni**.

5. Viselkedés lövésre (értékszám: 4)

Azt a kutyát, amelyik a lövésre természetellenesen reagál, el- vagy befut, esetleg lövésfélre, a **vizsgából ki kell zárni**.

6. Viselkedés lőtt vadnál (értékszám: 6)

A kimúlt vadhoz érve, a kutyát egyedül kell hagyni, hogy megmutassa, hogyan viselkedik a kimúlt vad mellett, a vezetőjének befolyása nélkül. A kutya nem mutathat ijedtséget; nem baj, ha a vadba belefog, a lőtt sebet nyalogatja. A kimúlt vad kikezdését a kutyának nem szabad megkísérelni. A temperamentumos kutyák mindig megkísérlik, hogy itt vagy ott a vadba belecsimpaszkodjanak – ez nem tekinthető hibának. Mindenesetre megkülönböztetendő, hogy szenvedélyes magatartásról, öröm és szenvedély kifejezéséről van-e szó, vagy pedig egyik vagy mindkét első láb ráhelyezésével, nyilvánvalóan a vad kikezdésének szándéka mutatkozik meg. Azt a kutyát, amelyik félelmében nem meri megközelíteni a vadat, vagy arra két lábával ráállva, egyértelműen kikezdi azt, a **vizsgából ki kell zárni**.

Sorszám:é é é é é é é é é é é .
Törzskönyvi szám:é é é é é é é é é .
Regisztrációs szám:é é é é é é é é é

Bírálati lap

Vaddisznós kutyák vadászati alkalmassági vizsgálja

Kutya neve:..... ivara:..... Színe, jegyei.....
fajtája..... Születési ideje:..... év..... hó..... nap

Tulajdonos neve:..... lakcíme:.....
.....

Vizsga helye:..... ideje:..... év..... hó..... nap

Feladat	Értékszám	Osztályzat	Pontszám
1. Keresési mód	6		
2. Orrhasználat	3		
3. Fogósság, kitartás	8		
4. Hangadás	8		
5. Viselkedés lövésre	4		
6. Viselkedés lőrt vadnál	6		
Összesen	-	-	

Osztályozni 0-4-ig kell.

A kutya sikeresen teljesítette a vizsgát, ha a megszerzhető összes pontszámnak legalább 50%-át elérte.

Kizárandó a vizsgából az a kutya, amelyik:

1. annyira fegyelmetlen, hogy azzal zavarná a tényleges vadászatot;
2. a meleg vackot tartósan csaholja;
3. ideggyenge, lövésfélre nem elrekülhető, érdeklődést nem mutat;
4. hangot nem ad, némán dolgozik;
5. a lőrt vadat kikezdi.

A vizsga minősítése:

megfelelt

nem felelt meg

é é é é é é é é é é ..
bíró

é é é é é é é é é é ..
vezetőbíró

é é é é é é é é é é ..
bíró

V. Utánkeresés vadászati alkalmassági vizsga

Általános rendelkezések

A vizsgán a következő fajtacsoportok vehetnek részt: véredek, kopók, vizslák, terrierk, tacsók, lajkák, retrieverek. A vizsgát egy nap alatt kell teljesíteni, megrendezhet:

- természetes vércsapán (vadászaton véletlenül sebzett nagyvad estében) vagy
- mesterséges vércsapán.

Ki kell zárni a vizsgán azt a kutyát, amelyik:

- nem hívható be, vagy ellenszegül a nyakló felhelyezésének;
- az elfektetés helyét 10 m-nél nagyobb távolságra elhagyja;
- lövéseket ideggyenge;
- érdektelen a csapa iránt;
- kétfél több alkalommal téveszti el a sebzett vad nyomát;
- a megtalált vadat kikezdi.

Valamennyi vizsgázó ebet az összes bírálati szempont szerint értékelni kell; az osztályzat és az értékszám szorzata adja meg a részpontszámot. Ezek összege adja a végeredményt. A vizsgázott kutyák Ámegfelelt, illetve Ánem felelt meg, minősítést kaphatnak. A vizsgán elérhet maximális pontszám 240 pont. A sikeres vizsga feltétele, hogy a kutya a vadat az előírt feltételek mellett megtalálta, nem zárták ki, és legalább 90 pontot elért, valamint a 6. feladatra (Vezetékmunka természetes vagy mesterséges vércsapán) legalább 2-es osztályzatot kapott. A VAV feladatainak teljesítése jó alapot ad arra, hogy a vadászat rendjének megfeleljen, ezért a vizsgán szigorúan kell bírálni a fegyelmet és a vadászat eredményességének elősegítését.

Vizsgakövetelmények, bírálati szempontok

1. A kutya vezetékre vétele (értékszám: 3)

A szabadon lévő, futkározó kutya hívásra örömmel siessen a vezetőjéhez, és hagyja a pórázt fölkapcsolni a nyakörvére vagy a nyaklót felhelyezni magára. Azt a kutyát, amelyik nem hívható be, vagy a nyakló felhelyezésének ellenszegül, a **vizsgából ki kell zárni**.

Szabályos végrehajtás: a kutya parancsra vagy anélkül a vezetője elé ül, és várja a póráz fölkapcsolását (a nyakló felhelyezését).

2. Vezetés láb mellett, vezetéken (értékszám: 3)

A vezetékre vett kutya bal oldalon kell kövesse a vezetőjét, igazodva annak menettempójához. Ezt a gyakorlatot rudas erdőben is be kell mutatni, miközben a vezetőnek többször meg kell kerülnie (jobbról) egy-egy fatörzset, közben a kutyának nem szabad sem a szíjjal fennakadnia, sem a vezetőjét a járásban akadályozni.

Szabályos végrehajtás: a vezetékre vett kutya annak bal oldalán követi a vezetőjét, anélkül hogy a vezetőket rángatná, vagy erre törekedne.

3. *Elfektetés szabadon (értékszám: 6) vagy rögzített szíjon (értékszám: 3)*

A kutyát a vezetője elfekteti és magára hagyja, majd a bírókkal együtt takarásba húzódik, hogy a kutya ne lássa őket, de a bírák megfigyelhessék a kutya viselkedését.

- **elfektetés szabadon:** a kutyát a vezetője úgy fekteti el, hogy a vezetőket nem rögzíti valamilyen tárgyhoz (ez esetben a magasabb értékszám az értékelés alapja).
- **elfektetés rögzített szíjon:** amennyiben a kutyát vezetője úgy fekteti el, hogy a kutya helyben maradását azzal biztosítja, hogy a szíjat, a vezetőket valamihez rögzíti (ily módon végrehajtva a feladat kisebb értékű, így a pontozásnál az alacsonyabb értékszámmal kell számolni).

A kutya mindkét esetben felülhet; azonban ha a vezetője takarásba távozott, nem szabad nyugtalankodnia, ugrálnia, hangot adnia, a helyét elhagynia, még kevésbé megkísérelnie a szíj elrágását. A feladat végrehajtása közben fekvési helyzetét megváltoztató kutya nem követ el hibát. A feladat végrehajtási ideje öt perc; hannoveri és bajor véredek esetében az elfektetési feladat legalább fél óráig tart. Azt a kutyát, amelyik az elfektetés helyét 10 m-nél nagyobb távolságra elhagyja, a **vizsgából ki kell zárni**.

Szabályos végrehajtás: az elfektetett és magára hagyott kutya nyugodtan egy helyben marad, vezetője visszaérkezéséig türelmesen vár.

4. *Viselkedés lövésre (értékszám: 4)*

Az elfektetés-gyakorlatra szánt idő leteltével, a takarásban lévő bíró segédje egy lövést ad le, melyre a kutyának továbbra is helyben kell maradnia mindaddig, míg vezetője érte menve, fel nem szabadítja. A felülés, esetleges felállás nem számít hibának. Azt a kutyát, amelyik a lövésre természetellenesen reagál, el- vagy befut, esetleg lövésfélő, a **vizsgából ki kell zárni**.

Szabályos végrehajtás: az elfektetett és magára hagyott kutya a leadott lövésre nyugodtan egy helyben marad, vezetője visszaérkezéséig türelmesen vár.

5. *Előrekerestetés vezetőken (értékszám: 8)*

A feladatot hosszú vezetőken, természetes sebzés esetén a rálövés helyén, mesterséges csapa esetén a csapa kezdetén kitűzött 20x20 m-es területen kell végrehajtani (a terület négy sarkát jelölni kell), mely során a kutyának parancsra, mély orral, intenzíven kell keresnie a jelöleteket, és azokat jeleznie kell. A vezetőnek a rálövés helyének megtalálását jelentenie kell a bírónak. Azt a kutyát, amelyik nem mutat semmilyen érdeklődést a rálövés helyének megtalálására, és többszöri biztatásra sem képes felvenni a csapát, a **vizsgából ki kell zárni**.

Szabályos végrehajtás: a kutya parancsra, mély orral, intenzíven lekeresi a vélt rálövési helyet. A jelöleteket és a megtalált rálövési helyet egyértelműen mutatnia kell.

6. *Vezetékmunka*

6.1. *Vezetékmunka természetes vércsapán (értékszám: 30)*

Vadászaton, véletlen sebzés következtében létrejött természetes vércsapa esetén, a sebzés időpontjától számítva a nyomnak legalább 4 órának kell lennie. Miután a kutya a rálövés helyét lehetőleg alaposan megvizsgálta, nyugodtan, mélyen tartott orral induljon el, és a sebzett nyomát hosszú vezetőken kövesse. A talált sebjeleket mutatnia kell, valamint időnként, biztatásra a nyomot is.

A sebjeleknek füveken, bokrokon való megmutatásakor a kutya felemelheti orrát. A sebzett nyomát annak minden szögletével ki kell dolgoznia anélkül, hogy közben más vad keresztezve csapájára átváltana. Ezeket megmutathatja is az sem hiba, ha az ilyen nyomot néhány méter hosszan követi is, de tévedését ezután magától észre kell vennie, miközben ismét a sebzett nyomára fordul. Az egészséges vadat, mellyel munka közben a kutya találkozik, figyelemre se méltassa, semmi esetre ne akarja követni. A kutyának a vérnyomot a sebágyig, a beteg vagy kimúlt vadig ki kell dolgoznia, hacsak a vezető és a bíró arra a meggyőződésre nem jut, hogy a vad nem kerülhet terítékre. Ebben az esetben a keresést abba kell hagyni. Ha a nehéz terepviszonyok lehetetlenné teszik a nyom folyamatos követését, akkor a kutyával előre kell kerestetni, míg a sebzett vad nyomát újból meg nem találja. Az előreleg követett, újra megtalált nyomot vegye fel, mutassa meg, és biztatásra dolgozzon tovább. Munka közben a kutya ne emelje magasra az orrát, körbeszimatoznia vagy nyugtalankodnia nem szabad. A vadászati alkalmassági vizsga során a feltehetően kétséges kimenetelű vagy előre láthatóan hajszás munkákat lehetőleg el kell kerülni! Amennyiben a kutya nem képes a csapa követésére, és kettőnél több alkalommal téveszti el a sebzett vad nyomát úgy, hogy csak külső segítséggel tudja azt újra felvenni, valamint ha a kutyának felróható okok miatt nem találja meg a vadat, akkor a vizsgából ki kell zárni.

Szabályos végrehajtás: a kutya, miután az előrekeresés eredményeként megtalálta a rálövés helyét, annak alapos megvizsgálása után, vezetőjének biztatására nyugodtan, mélyen tartott orral induljon el, és a csapát hosszú vezetéken (legalább 6 m) kövesse. Munka közben a kutya alacsonyan tartott orral, a lehető legkisebb eltéréssel dolgozza ki a csapát. Nem hiba, ha a csapát keresztezve más nyomokat mutatja, vagy néhány métert elmegy rajtuk, de azután magától térjen vissza a vércsapára, és egészen a végéig kövesse azt.

6.2. Vezetékmunka mesterséges vércsapán (értékszám: 30)

A mesterséges vércsapa elkészítése

Minden vizsgázó kutya részére külön csapát kell készíteni. A csapák között legalább 100 m távolságot kell tartani. A vércsapa hossza 400 méter, a felhasználható vér mennyisége legfeljebb 2 dl (véredek esetén a vércsapa hossza 7-800 méter, nagyrészt erdei terepen, a felhasználható vér mennyisége 1,5-2 dl). A vért lehetőleg a talajra vagy az alacsony aljnövényzetre kell csepegtetni vagy kenni, illetve kombináltan kijuttatni. A csapa elkészítése és a munka kezdete közötti idő 2-6 óra (véredek esetén 4-8 óra). A csapa készítéséhez általában szarvaslábat és szarvasvért kell felhasználni (véredek esetén mindig), azonban ahol általános, ill. kizárólagos vad az Őr és a vaddisznó, ott e vadfajok csülkével, illetve vérével kell a vércsapát elkészíteni. A csapa készítésekor a csülkös vad nyomát csapafektetve cipővel vagy csülkös vad botra erősített friss lábával kell utánozni. A rálövés helyét lőjelekkel (csont, szőr, bőr) kell jelölni. A csapa két tompaszögű törést (véredek esetén egy derékszögű és egy tompaszögű törést) és két sebágyat tartalmaz. A vércsapa végén erőteljesen lőtt nagyvadat (véredek esetén szarvast) vagy annak fejét kell elhelyezni.

Amennyiben a kutya nem képes a csapa követésére, nem jut el a vadig a rendelkezésére álló idő alatt, illetve ha munkája közben a bírók kettőnél több alkalommal visszahívják a csapától való, 50 m-nél nagyobb eltávolodása miatt, akkor a vizsgából ki kell zárni.

Szabályos végrehajtás: az előrekeresés eredményeként megtalált lőjeleket a kutyának mutatnia kell. Miután a kutya alaposan megvizsgálta a rálövés helyét, vezetőjének biztatására nyugodtan, mélyen tartott orral induljon el, és a csapát hosszú vezetéken

(legalább 6 m) kövesse. Munka közben a kutya alacsonyan tartott orral, a lehető legkisebb eltéréssel dolgozza ki a csapát és annak töréseit.

Nem hiba, ha a csapát keresztező más nyomokat mutatja, vagy néhány métert elmegy rajtuk, de azután magától térjen vissza a vér csapára. A vezetékmunka ideje maximum 1 óra.

7. Viselkedés elejtett vadnál (értékszám: 6)

Dermedtre csaholás, dermedthez vezetés

Csak olyan kutya tekinthető dermedtre csaholónak, amely miután szabadon keresve megtalálta a kimúlt vadat, mellette marad, és takarásban lévő vezetőjét ugatással a vadhoz hívja. A dermedthez vezető kutya, miután szabadon keresve megtalálta a vadat, visszasiet a vezetőjéhez, hogy őt a vadhoz vezesse. A vezetőnek elřzetesen meg kell mondania, hogy kutyájának milyen viselkedéséből ismeri fel, hogy a vadat megtalálta, és őt ahhoz odavezetni igyekszik. A kimúlt vadhoz érve, a kutyát egyedül kell hagyni, hogy megmutassa, hogyan viselkedik a kimúlt vad mellett, a vezetőjének befolyása nélkül. Ezért minden résztvevőnek, így a bírónak is, visszahúzódva, távolról kell figyelni a kutya viselkedését. A kutya nem mutathat ijedtséget, de nem hiba, ha kellő óvatossággal közelít a kimúlt vadhoz; nem baj, ha belefog, ha a lőő sebet nyalogatja. A kimúlt vad kikezdését a kutyának nem szabad megkísérelnie. Fiatal és temperamentumos kutyák mindig megkísérlik, hogy itt vagy ott a vadba belecsimpaszkodjanak. Ez nem tekinthető durva hibának. Mindenesetre megkülönböztetendő, hogy szenvedélyes magatartásról, öröm és szenvedély kifejezéséről van-e szó, vagy pedig egyik vagy mindkét első láb ráhelyezésével, nyilvánvalóan a vad kikezdésének szándéka mutatkozik meg. Azt a kutyát, amelyik félelmében nem meri megközelíteni a vadat, vagy azt két lábával ráállva, egyértelműen kikezdi, a **vizsgából ki kell zárni**.

Szabályos végrehajtás: a kimúlt vadhoz a kutya határozottan érkezzen, nem lehet gyáva, de nem is lehet agresszív, a vezetővel való kapcsolattartása nyilvánvaló.

Sorszám:é é é é é é é é é é é .
Törzskönyvi szám:é é é é é é é é é .
Regisztrációs szám:é é é é é é é é é é

Bírálati lap

Utánkeresés vadászati alkalmassági vizsga

Kutya neve:..... ivara:..... Színe, jegyei.....
fajtája..... Születési ideje:..... év..... hó..... nap

Tulajdonos neve:..... lakcíme:.....
.....

Vizsga helye:..... ideje:..... év..... hó..... nap

Feladat	Értékszám	Osztályzat	Pontszám
1. A kutya vezetékre vétele	3		
2. Vezetés láb mellett, vezetéken	3		
3. Elfektetés szabadon (vagy rögzített szíjon)	6 (3)		
4. Viselkedés lövésre	4		
5. Előrekerestetés vezetéken, a rálövés helyének jelzése	8		
6. Vezetékmunka természetes vércsapán (vagy mesterséges vércsapán)	30		
7. Viselkedés elejtett vadnál	6		
Összesen	-	-	

Osztályozni 0-4-ig kell.

A kutya sikeresen teljesítette a vizsgát, ha a vadat az előírt feltételek mellett megtalálta, nem zárták ki, és legalább 90 pontot elért, valamint a 6. feladatra (Vezetékmunka természetes vagy mesterséges vércsapán) legalább 2-es osztályzatot kapott.

Kizárandó a vizsgából az a kutya, amelyik:

1. nem hívható be, vagy ellenszegül a nyakló felhelyezésének;
2. az elfektetés helyét 10 m-nél nagyobb távolságra elhagyja;
3. lövésfélre ideggyenge;
4. érdektelen a csapa iránt;
5. kétfél több alkalommal téveszti el a sebzett vad nyomát;
6. a megtalált vadat kikezdi.

A vizsga minősítése:

megfelelt

nem felelt meg

é é é é é é é é é é ..
bíró

é é é é é é é é é é ..
vezetőbíró

é é é é é é é é é é ..
bíró

VI. Vadászati alkalmassági vizsga kotorékebek részére

Általános rendelkezések

A vizsgán részt vehetnek: tacsók és terrier 1 éves kort betöltött, érvényes veszettség elleni oltással rendelkező egyedek. A vizsgát egy nap alatt kell teljesíteni. A vizsgákon kötelezően gondoskodni kell az állandó állatorvosi ügyeletről. A vizsga célja elbírálni a részt vevő kutyák alkalmasságát, rátermettségét és felkészültségét egy különleges vadászati mód, a kotorékvadászati gyakorlására. A vizsga rendezésének és lebonyolításának lényege, hogy mindazon öröklött és/vagy tanult viselkedésformák felmérését tudja biztosítani, amelyek meghatározzák a kotorékvadászati sikerességét. Ezzel egyidejűleg figyelembe kell venni, hogy a vizsga követelményrendszere ne lépje túl az állatvédelmi elvárásokat. A vizsgát mŕ- és természetes kotorékban lehet rendezni. A vizsgán alkalmazott vad kizárólag vadászható kotoréklakó, így róka, borz és üregi nyúl lehet. A kutya és a vad között a mŕkotorékban közvetlen fizikai kapcsolat nem jöhet létre: ezt a járat és a katlan között elhelyezett ráccsal kell biztosítani.

Ki kell zárni a vizsgán azt a kutyát, amelyik:

- annyira fegyelmezetlen, hogy azzal a vadászatot zavarja, vagy az engedelmisségi teszten nem felel meg;
- hangot nem ad, némán dolgozik;
- lakatlan vagy járt kotorékban megtévesztőn csahol;
- álfekvő viselkedést tanúsít;
- megtagadja az elhozást a föld alól.

A kutya sikeresen teljesíti a vizsgát, ha a megszerezhető összes pontszámnak legalább 50%-át eléri. A VAV feladatainak teljesítése jó alapot ad arra, hogy a vadászat rendjének megfeleljen, ezért a vizsgán szigorúan kell bírálni a fegyelmet és a vadászat eredményességének elősegítését.

Engedelmisségi vizsga

A bírálat a konkrét feladatok értékelésén kívül kiterjed az idegrendszer és az alapfegyelem vizsgálatára is. **A kutyának a kotorékkutyák részére rendezett minden vizsga előtt meg kell ennek felelni.**

- **Lövésre:** közömbös, érzékeny, lövésfélő.
- **Emberrekhöz való viszony:** jó, tartózkodó, félénk, agresszív.
- **Idegen kutyákhoz való viszony:** agresszív, közömbös, félénk.
- **Lábnál követés szabadon vagy vezetéken:** megfelel: igen/nem.
- **Helyben maradás** rögzített vezetéken vagy anélkül, miközben a kutyavezető látótávolságon kívül van. Bírálandó a kutya viselkedése, miszerint: nyugodt, ideges (rágja a vezeték, nyüsszít, vonít, csahol), elhagyja a helyét.
- **Engedelmisség:** feltétel nélkül behívható; sorozatosan többször megismételt parancsra engedelmeskedik; megtagadja a behívási parancsot.

Az idegrendszer: jó (megfelel), gyenge (nem felel meg)

VI/1. Föld alatti vadászati alkalmassági vizsga természetes kotorékban

VAV-ot róka által lakott természetes kotorékban lehet rendezni.

1. Viselkedés lakatlan, jártas, lakott kotoréknál (értékszám: 3)

A feladatnál a kutya viselkedése bírálendő a kotoréknál. A bejáratnál jeleznie kell a kotorék pillanatnyi állapotát, amely lehet **lakatlan, járt és lakott**.

- Az elhagyott, lakatlan kotoréknál a kutya közömbös.
- A járt kotorékba be kell mennie, majd miután azt hangtalanul átvizsgálta, kijön, s a továbbiakban érdektelenséget mutat.
- A lakott kotorék bejáratánál ideges, szinte fékezhetetlen viselkedést tanúsít. Határozottan beavatkozik, a megtalált rókát csaholja.

A kutyának kényszer nélkül kell bemennie a kotorékba.

2., 3. A vad jelzése (értékszám: 2), hangadás (értékszám: 5)

A vaddal való találkozást csaholással kell jelezni. A csaholás bátorságot, határozottságot fejezzen ki, valamint folyamatos legyen. Azt a kutyát, amelyiknél a csaholás, mint hangadás elmarad, a **vizsgából ki kell zárni**.

4. Bátorság (értékszám: 3)

A kutya egész föld alatti munkáját jellemezze a bátorság, ami nem tévesztendő össze az okatlan vakmerőséggel. Ezt kell érzékelni a rókával való találkozás első pillanatától a munka végeztéig. A kotorékba ne legyen félretekélés. Ez a viselkedés a bátorság hiányában lép fel, amikor a kutya meggyőződés, tisztes távolságból, minden támadó szándék nélkül, de kitartóan csaholja ellenfelét. Azt a kutyát, amelyik félretekélő viselkedést mutat, a **vizsgából ki kell zárni**.

5. Kitartás, szenvedély (értékszám: 6)

E két tulajdonság nélkül a kotorékmunka nem hajtható végre eredményesen. A kutyából, amely bizonytalanul, meggyőződés nélkül csahol, hiányzik a szenvedély, az ilyen eb viszonylag rövid idő elteltével feladja a munkát. A kotorékkutyákban a kártékony fajokkal szembeni győzelet genetikailag öröklött tulajdonság, amely a munka során a szenvedélyben nyilvánul meg. E nélkül ez a vadászati mód nem lehet eredményes.

6. Ugrasztás, fogás apporttal (értékszám: 6)

Ez a föld alatti munka végkifejlete. Ugrasztás esetén a róka kotorékból való kiűzése a cél, míg fogás esetén a róka megfogása és a kotorékból való kihozatala a feladat. Mindkét változat egyenértékű, és a kutya sikeres vadászteljesítményét jelenti. Amennyiben nincs ugrasztás és a földharc nem dönthető el, a kutyának a végkatlannál csaholással stabilan egy helyben kell tartania ellenfelét akkor is, amikor az ásás zaja már közelebről hallatszik. Ellenkező esetben a kiásás nem vezet eredményre. A zsákmány kotorékból való kihozása alapkövetelmény, öröklődő hajlam, ennek hiánya vagy e munka (ugrasztás vagy fogás) megtagadása **kizárást von maga után**.

Sorszám:é é é é é é é é é é é .
Törzskönyvi szám:é é é é é é é é é .
Regisztrációs szám:é é é é é é é é é

Bírálati lap

Föld alatti vadászati alkalmassági vizsga természetes kotorékban

Kutya neve:..... ivara:..... Színe, jegyei.....
fajtája..... Születési ideje:..... év..... hó..... nap

Tulajdonos neve:..... lakcíme:.....
.....

Vizsga helye:..... ideje:..... év..... hó..... nap

Feladat	Értékszám	Osztályzat	Pontszám
1. Viselkedés lakatlan, jártas, lakott kotoréknál	3		
2. Vad jelzése	2		
3. Hangadás	5		
4. Bátorság	3		
5. Kitartás, szenvedély	6		
6. Ugrasztás, fogás apporttal	6		
Összesen	-	-	

Osztályozni 0-4-ig kell.

A kutya sikeresen teljesítette a vizsgát, ha az engedelmisségi vizsgán megfelelt, és a megszerezett összes pontszámának legalább 50%-át elérte.

Kizárandó a vizsgából az a kutya, amelyik:

1. annyira fegyelmetlen, hogy azzal a vadászatot zavarja, vagy az engedelmisségi teszten nem felel meg;
2. hangot nem ad, némán dolgozik;
3. lakatlan vagy járt kotorékban megtevesztett csahol;
4. Álfekvő viselkedést tanúsít;
5. az elhozást a föld alól megtagadja.

A vizsga minősítése:

megfelelt

nem felelt meg

é é é é é é é é é é ..
bíró

é é é é é é é é é é ..
vezetőbíró

é é é é é é é é é é ..
bíró

VI/2. Föld alatti vadászati alkalmassági vizsga mŰkotorékban

Általános rendelkezések

MŰkotorékban a vadászkutyák bizonyos feladatai eltérnek a természetes kotorékban végzettektől. Alapvető különbség a végrehajtásban van. A feladatok elvégzése itt normaidőre történik. Ellentétben a természetes kotorékkal, **a vizsga elejétől a végéig, a kutya és a róka között semmiképp nem létesülhet fizikai kapcsolat.** Mesterséges körülmények között nem cél értékelni sem a fogást, sem az ugrasztást, tehát a munka végkimenetelét. A kutya viselkedése közvetett módon, ráccsal elzárt róka előtől bírálható. A vizsga alatt a lezárt területen a hivatalos személyeken (bírók, kutyavezetők, kotorékmesterek) kívül más nem tartózkodhat. Ettől való eltérést csak a vezetőbíró engedélyezhet.

A vad

A vizsgán csak egészséges, veszettség elleni védőoltásban részesített vad í jelen esetben róka í alkalmazható. A vizsgán alkalmazott vad évente kétszeri veszettség elleni oltását igazolni kell. Ennek ellenőrzése a vizsga rendezőjének a feladata. A mŰkotorékban rendezett vizsgákat az illetékes állategészségügyi hatóságnak be kell jelenteni, valamint biztosítani kell az állatorvosi ügyeletet. A vadat minden kutya után cserélni kell. **Egy vizsgán egy rókára maximum három kutya juthat!**

A vizsga rendje

A pályára való belépés sorrendjét sorsolással kell eldönteni. A sorsolást a vizsga vezetője bonyolítja le. A sorsoláson meg nem jelent vizsgázó számát a vizsga vezetője húzza ki, ennek az esetleges hátrányát a sorsoláson meg nem jelent vizsgázó viseli. A vad sorsolását azok számozott ládákban való elhelyezése után kell megejteni, oly formában, hogy az **1. rajtszámot** húzott vizsgázó húzza ki a vizsgát kezdő róka sorszámát.

Kotorékpálya

Minden pályát úgy kell kialakítani, hogy a róka folyamatos menekülése biztosított legyen.

Szélessége:	18 cm
Magassága:	20 cm
Hosszúsága:	25 m (legalább!)

Egy pályának legalább 3 db 60x60 cm-s katlannal kell rendelkeznie, melyek kijáratí ráccsal zárhatók. Mind magasságának, mind szélességének méretét két-két katlan közötti részen, 1 m-es szakaszon 2-2 cm-rel szűkíteni kell. Az első katlan a bejáratától legalább 4 m-re legyen. Legalább 3 törés legyen a pályában; közülük egynek a föld szintjéhez képest 40 cm-re kell lennie. A kotorékpályák oldalai betonból, téglából vagy fából készülhetnek, és a könyökök éleit le kell tompítani, hogy minél jobban megközelítsék a természetes kotorék kiképzését. A pálya tetejét felemelhetre kell készíteni, és úgy kell kiképezni, hogy a kotorékba a lehető legkevesebb fény hatolhasson be. A pálya alját dögölt agyagból kell készíteni. A pályán egy 0,5 m hosszú természetes akadályt kell készíteni homokból, amin a kutya csak ásással tud továbbhaladni. A munka ellenőrzésére, illetve az állatok tartózkodási helyének megállapítására jelzőberendezéssel célszerű ellátni a pályát.

A vizsga menete

1. Tárgy kihozása a járatból (értékszám: 6)

A járatba bármilyen preparátum (Rzsláb, szarvasláb, muflonláb, vaddisznóláb, kitömött nyúlRstb.) behelyezése megengedett. A kutyavezetR a kutyát elhozási paranccsal küldi a kotorékba. A kutya semmi ellenszegülést nem tanúsíthat, a bemenet után a járatban lévR apportot ki kell húzni, vonszolni. NormaidR **3 perc**, a kutya maximum háromszor indítható, minden indítás egy osztályzat levonásával jár, a feladat nem teljesítése Å0-s osztályzatot von maga után. Az a kutya, amelyik a feladat normaidRn belüli végrehajtását megtagadja, **a vizsgából kizárandó**.

2. Viselkedés a kotorék bejáratánál (értékszám: 2)

A vadat úgy kell a kotorékba beengedni, hogy a kutya azt ne láthassa. Ha a vad már a helyén van a kotorékban, a kutyát a kotorék bejárata elé kell vezetni. E feladatnál a kutyának feltétel nélkül be kell hatolnia a bejáraton. Minden külsR segítség tilos. A kutya vezetRje a bejárat elRtt 70 cm-re elhelyezett startvonalig mehet, onnan a kutya parancsra, önállóan végzi feladatát. Amennyiben a parancsot kétszer meg kell ismételni, az osztályzat 2-esnél nem lehet jobb. A bemenet megtagadása **kizárást von maga után**.

3. Földakadály elhárítása a járatban (értékszám: 5)

A katlanban ráccsal elzárt vadhoz vezetR járatban **50 cm**-es földakadályt kell kialakítani. Ahhoz, hogy a kutya további munkája értékelhetR legyen, az akadályon át kell jutnia. E feladat normaideje **3 perc**. Minden külsR segítség, parancs adása tilos.

4. Viselkedés a ráccsal elzárt vad elRtt (értékszám: 2)

A ráccsal elzárt katlanban lévR róka megtalálását csaholással kell jelezni. A hang bátorságot, szenvedélyt, elszántságot fejezzen ki. A hangtalan munka **kizárást eredményez**.

5. A csaholás intenzitása (értékszám: 5)

A hang tükrözze a magabiztos támadást, a gyRzni akarást. A folyamatosság ne szakadjon meg. A csaholás idRtartama 10 perc. Többszöri tartós megszakítás esetén Å amennyiben parancs nélkül folytatja Å a kutya 2-es osztályzatnál jobbat nem kaphat.

6. Kíttartás, szenvedély (értékszám: 8)

Öröklött hajlam, hiánya súlyos hiba. Bírálata a csaholásával együtt történik, így a normaidR is azonos. Az elzárt vad támadásának idRn belüli feladása esetén 1 osztályzatnál jobb nem adható.

A vizsga folyamán a kutya vezetRje a bírókkal együtt haladva követi a föld alatti munkát. A munka végeztével a kutyát és a rókát ki kell emelni a pályából. A pályát csak a tulajdonos jelzését követRen, a bíró utasítására lehet felnyitni. A bírónak egyedi elbírálása alapján lehetRsege van a pályát nyittatni.

Sorszám:é é é é é é é é é é é .
Törzskönyvi szám:é é é é é é é é é .
Regisztrációs szám:é é é é é é é é é

Bírálati lap

Föld alatti vadászati alkalmassági vizsga mőkotorékban

Kutya neve:..... ivara:..... Színe, jegyei.....
fajtája..... Születési ideje:..... év..... hó..... nap

Tulajdonos neve:..... lakcíme:.....
.....

Vizsga helye:..... ideje:..... év..... hó..... nap

Feladat	Értékszám	Osztályzat	Pontszám
1. Tárgy kihozása a járatból	6		
2. Viselkedés a kotorék bejáratánál	2		
3. Földakadály elhárítása a járatban	5		
4. Viselkedés a ráccsal elzárt vad elrt	2		
5. A csaholás intenzitása	5		
6. Kitartás, szenvedély	8		
Összesen	-	-	

Osztályozni 0-4-ig kell.

A kutya sikeresen teljesítette a vizsgát, ha az engedelmisségi vizsgán megfelelt, és a megszerezhetösszes pontszámának legalább 50%-át elérte.

Kizárandó a vizsgából az a kutya, amelyik:

1. annyira fegyelmezetlen, hogy azzal a vadászatot zavarná, vagy az engedelmisségi teszten nem felel meg;
2. hangot nem ad, némán dolgozik;
3. lakatlan vagy járt kotorékban megtevesztő csahol;
4. Álfekvő viselkedést tanúsít;
5. az elhozást a föld alól megtagadja.

A vizsga minősítése:

megfelelt

nem felelt meg

é é é é é é é é é é ..
bíró

é é é é é é é é é é ..
vezetőbíró

é é é é é é é é é é ..
bíró

VII. Különleges vadászati módoknál használt vadászkutyák alkalmassági vizsgálja

VII/1. Ragadozó madár alatt dolgozó vadászkutyák alkalmassági vizsgálja

A vizsga leírása

A különleges vadászati módoknál alkalmazott vadászkutyák alkalmassági vizsgáján természetes környezetben, valós vadászati körülmények között, a használati célnak megfelelő speciális hatásoknak kitéve, kizárólag a szükséges feladatok ellátásáról kell tanúbizonyságot tennie a vizsgázó kutyának. A vizsgán három bíró működik közre (két bíró az OMVK, egy bíró a Magyar Solymász Egyesület képviselőjében). Minden vizsgázót külön-külön bírálják el. A vizsgát egy nap alatt kell teljesíteni.

Ki kell zárni a vizsgán azt a kutyát, amelyik:

- agresszivitást mutat emberekkel, más kutyákkal vagy a vadászmadárral szemben;
- annyira fegyelmezetlen, hogy azzal a vadászatot zavarja;
- fékezhetetlen, vadász;
- a zsákmányt birtokló vadászmadárral szemben a zsákmány megszerzésére utaló magatartás mutat.

A kutya sikeresen teljesíti a vizsgát, ha a megszerezhető összes pontszámnak legalább 50%-át (238 pont) eléri.

Vizsgakövetelmények, bírálati szempontok

1. Irányíthatóság, engedelmesség (értékszám: 6)

A feladat elbírálása a teljes mezei munka során végzendő. A kutya azonnal reagáljon vezetőjének kéz- vagy hangjelzésére, és hajtsa végre a parancsot. Többszöri parancsadás csökkenti a végrehajtás értékét. A vezethetőség a vezető és kutyája közötti együttműködés alapja, így mindenkor beszámít az engedelmesség megítélésébe. A vezethetőség fejezi ki a vadászkutya irányíthatóságát, az állandó kapcsolattartást, amely nélkül nem lehet eredményesen dolgozni. Az engedelmesség a jó kiképzés fokmérője, előfeltétele a vadászati használhatóságnak. Lényeges valamennyi feladat közben értékelni. Azt a kutyát, amelyik agresszivitást mutat emberekkel, más kutyákkal vagy a vadászmadárral szemben, vagy annyira fegyelmezetlen, hogy azzal a vadászatot zavarja, a **vizsgából ki kell zárni**.

2. Láb mellett követés vezetéken és szabadon (értékszám: 5)

Vadászat közben jellemzően csak egy kutya dolgozik. A többi részt vevő, hogy ne zavarja a munkában lévő kutyát, haladjon vezetéken a gazdája mellett; a bíró kérésére vezeték nélkül is követniük kell a vezetőjüket. Ezt a gyakorlatot csoportosan, hajtásban kell bírálni. Vezeték nélkül nem kell szigorúan megkövetelni a láb mellett maradást: a kutya mehet a vadász elé, mögött és mellett, de semmiképp sem távolodhat el 2-3 méternél messzebb, csak ha arra parancsot kap. Követelmény a más kutyák munkájával szembeni közömbösség.

3. Helyben maradás, elfektetés (értékszám: 5)

A vadászkutyát szabadon kell engedni, csak a nyakörv maradhat rajta. A helyben maradási parancsot követően a kutyavezető és a bíró eltávolodik úgy, hogy a kutya látóköréből kikerüljön. A kutyának csendben, minimum 5 percig helyben kell feküdnie. A normaidőteltével a bíró és a vezető a kutyához megy. A kutya mindaddig nem kelhet fel, míg erre parancsot nem kap.

4. Elreküldés és fektetés távolról (értékszám: 8)

A kutyát a vezetője 30-40 méterre elreküldi, ott síppal, hang- vagy karjellel fekteti. Kis időelteltével a bíró kérésére továbbküldi.

5. Behívás, megállíthatóság (értékszám: 10)

Keresés közben a kutyavezető parancsára a kutyának meg kell szakítania az addigi tevékenységét, és helyben kell maradnia állva, ülve vagy fekve. Ezt követően, néhány másodperc után, a vezető behívási parancsára a kutyának lehetőleg vágtaiban hozzá kell menni, s eljötté leülve várni a következő parancsot.

6. Keresési stílus, tempó, kitartás (értékszám: 15)

A keresés mindig magas orral, de az orr jószágával (érzékenységgel) arányos sebességgel történik. A kutya keresési stílusának mindenkor alkalmazkodnia kell az adott szélirányhoz, szélerekséghez, a növényzethez és a terepviszonyokhoz. A stílusnak tükröznie kell az állandó, szisztematikus találni akarást. Kíváncs a solymász eljtt jobbra-balra, 50-100 lépés kilengéssel keresni úgy, hogy lehetőleg ne maradjon lekeresetlen területrés. A solymászkutya tempója mindenkor alkalmazkodjék a területi és környezeti adottságokhoz és az orrjószághoz. A vad kihagyása súlyos hiba. Mindenkor a vad megtalálása a cél. A kitartás lényege, hogy a vadászat során, amíg a keresés tart, a kutya azonos ambícióval, lendülettel keressen, illetve akarjon vadat találni. A feladat végrehajtása során hibának minősül a céltalan rohangálás keresés közben, a kihagyott, lekeresetlen területrészek, a kihagyott vagy felvert vad és az orrjószágnak nem megfelelő gyorsaság.

7. A vad jelzése, vadmegállás, kitartás az állásban (értékszám: 15)

A vad jelzése történhet ráhúzással, vadmegállással és utánhúzással. A vad észlelését a vadászmadár alatt dolgozó vadászebnek jól látható módon kell vezetője tudtára adnia. Ennek leglátványosabb és legeredményesebb módja a **vadmegállás**, ami alatt értendő, hogy a levegőből kapott szaganyag alapján a vadászeb pontosan és határozottan érzi a vad tartózkodási helyét. Ilyenkor szoborrá merevedve, orrát a vad irányába tartva áll mindaddig, amíg a vad **kitart**, illetve a vadászmadár támadó helyzetbe nem kerül, vagy parancsot nem kap a vad rebbentésére, ugrasztására. A feladat végrehajtása során hibának minősül a rövid állás után, parancs nélkül bekövetkező vadkiverés, a gyors rá- vagy utánhúzás eredményeként történő felkeltés, a hamis állás és a vad kihagyása. Azt a kutyát, amelyik háromnál többszöri vadkihagyást produkál, vagy háromnál többszöri hamis állást mutat be, a **vizsgából ki kell zárni**.

8. Viselkedés vadkelésre (értékszám: 10)

A vad felrebbentését vagy kiugrasztását követően a solymászeb maradjon helyben; kíváncsi a hasalás. Amennyiben a kőr vadra beugrik, nem kaphat maximális osztályzatot. Ha többszöri (3) parancsra sem áll le a vadról, 0-s osztályzattal kell értékelni. Azt a kutyát, amelyik a vad űzéséből behívhatatlan, és 5 percen belül nem tér vissza a gazdájához, a **vizsgából ki kell zárni**.

9. Közömbösség a vadászmadárral és a zsákmánnyal szemben (értékszám: 10)

A solymászeb soha nem zavarhatja vadászat közben vagy pihenéskor (ülőfáján) a vadászmadarat. Nem mutathat támadó magatartást a zsákmányt birtokló madárral szemben sem. Minden körülmények között közömbösséget kell tanúsítania. Az ezzel ellentétes magatartás **kizárást von maga után**.

10. Orrhasználat keresés közben (értékszám: 10)

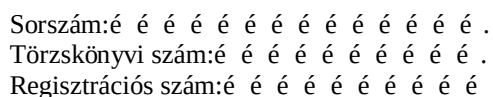
Abban jut kifejezésre, hogy a vadászkutya maximálisan figyelembe veszi a szélirányt, a szélereiséget és a terep adottságait. A tempót mindenkor orra jószágához szabja. Keresés közben, forduláskor vegye figyelembe a szélirányt, vagyis széllal szembe forduljon. Az ettől eltérő viselkedés mind hibának számít.

11. Orrjóóság (értékszám: 15)

A szabályos orrhasználat mellett a jó orr is lényeges. A bizonytalankodás, a hamis állás félrevezeti a solymászt, és fölöslegesen hozza **vadászkész** állapotba a madarát. Az a vadászeb, amelyik ő figyelembe véve a környezeti tényezőket ő keresés közben vízszintesen hordja az orrát, jobb orral bír, mint amelyik a **földet túrva** keres. Minél távolabbról jelzi a rejtő vadat, annál jobb az orra.

12. Vezetővel tartott kapcsolat (értékszám: 10)

A solymászeb önállóan végezze keresőmunkáját, de állandó kapcsolatban legyen a vezetőjével, hogy ha szükséges, ő korrigálhassa a kutya munkáját. Amennyiben a kutya kikerül vezetője hatásköréből, 0-s osztályzatot kap. Azt a kutyát, amelyik fékezhetetlen, a **vizsgából ki kell zárni**.

Kutya neve: ivara: Színe, jegyei:
fajtája: Születési ideje: év hó nap

Vizsga helye: _____ ideje: _____ év _____ hó _____ nap

Osztályozni 0-ig kell.

Kizárandó a vizsgából az a kutya, amelyik:

1. agresszivitást mutat emberekkel, más kutyákkal vagy a vadászmadárral szemben;
2. annyira fegyelmezetlen, hogy azzal a vadászatot zavarja;
3. háromnál többszöri vadkihagyást produkál;
4. háromnál többszöri hamis állást mutat be;
5. fékezhetetlen, vadlőrő;
6. a zsákmányt birtokló vadászmadárral szemben a zsákmány megszerzésére utaló magatartás mutat.

A vizsga minősítése:

	megfelelt	nem felelt meg
--	-----------	----------------

é é é é é é é é é é é é é
bíró